

Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi

Sayı: 67, Güz 2020, s.403-427

Makalenin geliş ve kabul tarihleri: 04.05.2020 - 23.09.2020 (Araştırma Makalesi)

TRABZON'UN İLK KADIN MİLLETVEKİLİ SENİHA HIZAL'IN TBMM'DEKİ FAALİYETLERİ

Sadık SARISAMAN*

ÖZ

Seniha Hızal Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin ilk kadın milletvekillerindendir. Ancak bu güne kadar onun hakkında yeterince çalışma yapılmamıştır. Bu çalışmanın özgün değeri, onun TBMM'deki faaliyetlerini derinlemesine inceleyen ilk araştırma olmasıdır.

Araştırmanın amacı Türkiye'de siyasal alanda kadın haklarının uygulanması konusunun anlaşılmasına katkı sağlamaktır. Bu anlamda ilk kadın milletvekillerinden Seniha Hızal'ın milletvekili seçilmesi ve meclisteki faaliyetlerini somut ve objektif bir şekilde ortaya koymaktır. Hızal özelinde kadınların kendilerine verilen siyasi hakları ne derece sahiplenebildiklerini irdelemektir.

Araştırmanın kapsamı Seniha Hızal'ın milletvekilliği ile sınırlıdır. Onun eğitimciliği ve eğitim anlayışı vb hususlar araştırmanın kapsamı dışındadır.

Araştırma'nın temel kaynağı Türkiye Büyük Millet Meclis zabıtlarıdır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Arşivi'nden de yararlanılmıştır. Dönemin gazeteleri çalışmaya ciddi manada katkı sağlamıştır. Araştırmada Hızal hakkında yazılmış ya da dolaylı olarak ondan bahseden yayınlar da kullanılmıştır.

Araştırmanın yöntemine gelince öncelikle konu hakkında çeşitli arşivlerden ve kaynaklardan bilgi ve belgeler toplanmıştır. Ardından tarih ilminin tasnif, tahlil, terkip, yorum gibi metotları kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Parlamento Tarihi, Seniha Hızal, Trabzon, Türkiye Büyük Millet Meclisi.

* Prof. Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, ssadik@aku.edu.tr, (ORCID: 0000-0001-7317-195X).

ACTIVITIES OF THE FIRST WOMAN DEPUTY OF TRABZON SENIHA HIZAL IN THE GRAND NATIONAL ASSEMBLY OF TURKEY

ABSTRACT

Seniha Hızal was one of the first woman deputies of the Grand National Assembly of Turkey. However, there has not been enough study carried out about her up to the present. The original value of this study is that it has been the first research examining thoroughly her activities in the Grand National Assembly of Turkey.

The purpose of the research was to contribute for the understanding of the issue of the practice of women's rights in the political area in Turkey. In this sense, it was to present the election of Seniha Hızal as a deputy, who was one of the first woman deputies, and her activities in the assembly in a concrete and objective way. In specific to Hızal, it was to address to what degree women were able to hold their rights given to them.

The scope of the research was restricted to the deputyship of Seniha Hızal. Issues such her trainership/educatorship or her understanding of education were outside this scope.

The main source of the research was records of the Grand National Assembly of Turkey. Moreover, the Archive of the Grand National Assembly of Turkey was also used. Newspapers of that period made a great contribution to the research. Publications written about Hızal or addressing her indirectly were also utilized in the research.

As for the research method, information and documents related to the issue were obtained from several archives and sources at first. Following this, the history discipline's methods such as classification, analysis, composition, and interpretation were carried out.

Key Words: *Grand National Assembly of Turkey, History of Parliament, Seniha Hızal, Trabzon, Woman.*

Giriş

Cumhuriyet döneminde kadın hakları hususunda ciddi adımlar atılmıştır. Bunlardan ilki Medeni Kanun'un kabulüdür. Bu kanun ile yeni ve ileri bir aile düzeni oluşturulmaya çalışılmıştır. Kanunda hem kadına hem de erkeğe tek kişi ile evlenme şartı getirilmiştir. Erkeklerin birden fazla kadınla evlenmelerinin önüne geçilmeye çalışılmıştır. Resmi nikah zorunlu olmuştur.

Evlenme akdinde vekalet ya da temsilin geçerliliği sona ermiştir¹. Bununla birlikte isteyen çiftlerin resmi nikah sonrasında dini nikah yapmalarına da izin verilmiştir. Yine Medeni Kanunda boşanmada kadınlar da erkeklerle aynı haklara sahip olmuşlardır. Boşanma halinde çocukların velayetinin önceden olduğu gibi sadece erkeğe değil kadına da verilebileceği belirtilmiştir. Mirasta kız ve erkek çocuklar arasında 2'ye 1 şeklinde olan eşitsizlik de ortadan kaldırılmıştır. Kanunla kadınlar mahkemede şahitlikte de erkekle eşit hale getirilmiştir. Önceden sadece görgü tanığı kadının şahitliği erkekle denk idi. Diğer hallerde iki kadının şahitliği bir erkeğe denk sayılıyordu².

Medeni Kanunun ardından siyasi haklar da gündeme gelmiştir. Kadınlara verilen siyasi hakların ilki belediye seçimlerine katılma hakkıdır. Kadınlar bu hakkı 3 Nisan 1930 tarihinde kabul edilen Belediye Kanunu'nun 23 ve 24 maddesine dayanarak elde etmişlerdir. 23. maddeye göre 18 yaşını bitiren kadın erkek Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları belediye seçimlerinde seçmen olabileceklerdir. 24. maddede de 25 yaşını bitiren okuryazar kadın erkek Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının belediye meclislerine üye seçilebilecekleri belirtilmiştir³. Bu çerçevede Yusufeli İlçesine bağlı Kılıçkaya beldesi belediye başkanlığına seçilen Sadiye Hanım Türkiye'de ilk kadın belediye Başkanı olmuştur⁴. Yine İzmir'de Hasane Nalan ve Benal Nevzat ve İstanbul'da Rana Sani, Refika Hulusi Behçet, Seniye İsmail, Ayşe Remzi Hanım, Nakiye Hanım, Latife Bekir meclis üyesi olarak seçilmişlerdir⁵.

İkinci aşamada 26 Ekim 1933 tarihinde Köy Kanunu'nda yapılan değişikliklerle köylerde kadınlara da muhtar ve ihtiyar meclisine üye olma hakkı verilmiştir. Bunun için 442 sayılı Köy Kanununun 20. ve 30. maddeleri değiştirilmiştir. Köy Kanunu'nun 20. Maddesinde "*Köy muhtarını ve ihtiyar meclisi azalarını seçmeye hakkı olan kadın ve erkek köylülerin toplanmasına köy derneği derler. Köy muhtarı ve ihtiyar meclisi azaları doğrudan doğruya köy derneği tarafından ve köylü kadın ve erkekler arasından seçilir*" denilmiştir. 30. maddede ise ana, baba, kız, oğul, gelin,

¹ Temuçin Faik Ertan, "Tanzimattan Cumhuriyete Hukuk Reformuna Genel Bir Bakış", **Abdurrahman Çaycı Armağanı**, Ankara 1995, s. 232.

² Doğan Koçak, "17 Şubat 1926'da Kabul Edilen Türk Medeni Kanunu'na Göre Türk Kadınının Hak ve Özgürlükleri", **Atatürk Dergisi**, 8/1, Temmuz 2019, s.91-94.

³ **Resmi Gazete**, No: 1471, 14 Nisan 1930, s. 8826.

⁴ Birgül Bozkurt, İbrahim Bozkurt, "Türkiye'nin İlk kadın İl Belediye Başkanı Müfide İlhan ve Mersin'deki Çalışmaları", **Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi**, S.19, Bahar 2014, s. 53.

⁵ Hacer Yıldız, **Türkiye'de Kadınların Siyasi Haklar Mücadelesi ve Nakiye Elgün**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2015, s.70.

güvey ve kardeşlerin ihtiyar meclisinde birlikte üye olarak bulunamayacakları belirtilmiştir⁶. Söz konusu kanun değişikliğinden sonra Türkiye'de seçimle muhtarlık görevine gelen ilk kadın Gül Esin'dir. Gül Esin Aydın İli Çine İlçesi Karpuzlu Bucağı'nda muhtar seçilmiştir⁷.

Siyasi hakların son aşama ise 5 Aralık 1934'te kadınlara milletvekili seçme ve seçilme hakkı verilmesidir. Bunun için Teşkilatı Esasiye Kanunu'nun 10. ve 11 maddelerinde değişiklik yapılmıştır. 10. madde "*Yirmi iki yaşını bitiren kadın, erkek her Türk mebus seçmek hakkını haizdir*" şekline değiştirilmiştir. 11. madde ise "*Otuz yaşını bitiren kadın, erkek her Türk mebus seçilebilir*" haline getirilmiştir⁸. Böylece Türkiye, kadınlara milletvekili seçme ve seçilme hakkını veren ilk ülkeler arasında yer almıştır. Bu tarihte henüz Fransa, İtalya, İsviçre gibi bazı batı ülkeleri bile kadınlara seçme ve seçilme hakkı vermemişlerdi⁹.

Söz konusu yasal düzenlemeden sonra 8 Şubat 1935 tarihinde gerçekleşen 5. Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinde 17 kadın milletvekili meclise girmiştir. Bu Milletvekilleri şunlardır: 1- Afyonkarahisar milletvekili Mebrure Gönenç, 2- Ankara Milletvekili Satı Çırpan, 3- Antalya milletvekili Türkan Örs Baştuğ, 4- Balıkesir Milletvekili Sabiha Gökçül Erbay, 5- Bursa milletvekili Şekibe İnel, 6- Diyarbakır milletvekili Huriye Baha Hafize Öniz, 7- Edirne milletvekili Fatma Memik, 8- Erzurum milletvekili Nakiye Elgün, 9- İstanbul milletvekili Fakihe Öymen, 10- İzmir milletvekili Benal Nevzat Arıman, 11- Kayseri milletvekili Ferruh Güpgüp, 12- Konya milletvekili Bahire Bediş Morova, 13- Malatya milletvekili Mihri İffet Pektaş, 14- Samsun milletvekili Meliha Ulaş, 15- Seyhan milletvekili Fatma Esmâ Nayman, 16- Sivas milletvekili Sabiha Görkey, 17- Trabzon milletvekili Seniha Hızal. Bunlara ilaveten 12 Ocak 1936 tarihinde yapılan ara seçimde Çankırı'dan Hatice Özgener aday gösterilmiş ve 5. Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki kadın milletvekili sayısı 18'e yükselmiştir¹⁰.

⁶ **Resmi Gazete**, No: 2540, 28 Teşrinievvel/ Ekim 1933, s. 3183.

⁷ Günver Güneş, "Türk Kadınının Muhtarlık ve Köy İhtiyar Heyetlerine Seçme Seçilme Hakkını Kazanması ve Türkiye'nin İlk Kadın Muhtarı Gül Esin (Hanım)", **Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi**, C.9, S.20-21, Bahar-Güz 2010, s.176.

⁸ **1924 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu**, <http://www.anayasa.gen.tr/1924tek.htm> (E.T. 13 Temmuz 2020)

⁹ Zerrin Ayşe Öztürk, "Uluslararası Siyasette ve Karar Alma Mekanizmalarında Kadın", **Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi**, 3/1, 2012, s.10.

¹⁰ Sevilay Özer, "Kadınlara Seçme ve Seçilme Hakkı Verilmesinin Türk Kamuoyundaki Yankıları", **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, C. 29, S.85, Mart 2013, 147-158.

1. Biyografisi

Seniha Hızal 1897 yılında Adapazarı'nda doğmuştur. Babası Nafiz Bey, annesi Hüsniye Hanım'dır¹¹ İlk öğrenimini İstanbul'da Fatih Rüştiyesi'nde tamamlamıştır. Orta öğrenim için ise İstanbul Kız Sanat Mektebi'ne kaydolmuştur. Bilahare yüksek öğrenime devam ederek Darülfünun Fen Fakültesi'ne girmiştir. Bu okuldan 1918 yılında mezun olmuştur¹². Seniha Hızal Darülfünunun ilk değil ancak en eski bayan mezunları arasında sayılabilir. İnas Darülfünunu ilk mezunlarını 1917 yılında vermişti¹³.

Hızal'ın meslek hayatına atılış tarihi ise 1916'dır. O, 14 Ekim 1916-15 Eylül 1917 tarihleri arasında Darülmualimat-ı Aliye Ana Mektebi'nde ulumu tabiiye (fen ve tabiat bilgisi) öğretmenliği yapmıştır. 6 Aralık 1917-20 Kasım 1918 tarihleri arasında Muğla Darülmualimat'ta müdürlük görevinde bulunmuştur. 26 Mart 1919'da Erenköy İnas Sultanisi tabiiye öğretmenliğine, 3 Mart 1921'de de Darülmualimat ulumu tabiiye öğretmenliğine getirilmiştir.

22 Mart 1921 tarihinde ise Maarif Umum Müfettişliği görevine atanmıştır. O, böylece Türkiye'nin ilk kadın müfettişi unvanını almıştır. Yaklaşık iki sene sonra öğretmenliğe geri dönmüştür. 27 Şubat 1923'te Kandilli Kız Orta Mektebi'nde terbiye-i etfal (çocuk terbiyesi) derslerine girmeye başlamıştır. Aynı zamanda bu okulda müdür yardımcılığı görevine getirilmiştir. 8 Kasım 1923 tarihinde de İstanbul Kız Muallim Mektebi müdür yardımcısı olmuştur. Ardından 15 Eylül 1924'te Bursa Kız Muallim Mektebi müdürlüğü, 27 Ekim 1925'de yeniden İstanbul Kız Muallim Mektebi müdür yardımcılığı görevlerini yürütmüştür. 12 Aralık 1926'da İstanbul Mıntıkası 3. Sınıf Maarif Umum Müfettişliğine tayin edilmiştir. Yaklaşık iki sene sonra yeniden öğretmenliğe dönmüştür. 5 Ekim 1928'den itibaren İstanbul Selçuk Hatun Kız Sanayi Mektebi'nde Türkçe derslerine girmiştir. 1 Eylül 1929'da ise aynı okulda terbiye, fizik, kimya derslerini vermeye başlamıştır. Bu okulda ayrıca tabiiye öğretmenliği de yapmıştır¹⁴.

¹¹ **Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Arşivi**, Tercümei Hal, Dosya No: 53; Milliyet, 24 Haziran 1985, s. 12; İhsan Güneş, **Türk Parlamento Tarihi (T.B.M.M. - V. Dönem 1935 - 1939)**, C.2, T.B.M.M. Vakfı Yayınları No:26, Ankara - 2001, s.726; Sibel Duroğlu, **Türkiye'de İlk Kadın Milletvekilleri**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara-2007, s. 111.

¹² **TBMM Arşivi**, Tercümei Hal, Dosya No: 53; "Kadın sayılab Namzetlerinin Hal Tercümeleleri", **Son Posta**, No: 1621, 6 Şubat 1935, s.11.; **Zaman**, 6 Şubat 1935, No: 229, s.7.

¹³ Ali Arslan, Özdemir Akpınar, " İnas Darülfünunu (1914-1921)", **Osmanlı Bilim Araştırmaları Dergisi**, C.6, S.2, 2005, s.231.

¹⁴ **TBMM Arşivi**, Tercümei Hal, Dosya No: 53; Güneş, **a.g.e.**, s. 726-727; Duroğlu, **a.g.e.**, s. 111.

Hızal bunların dışında Feyziye Özel Lisesi (Işık Okulları) müdürlüğü görevinde bulunmuştur¹⁵. Bu görevi 1929-1931 yılları arasında iki yıl yürütmüştür. Bu dönemde Feyziye mektepleri önemli bir atılımı daha gerçekleştirmiş, kız öğrenciler için yeni sınıflar açılarak karma öğretime geçmiştir. Ancak 1929 dünya ekonomik bunalımı bu okulu da etkilemiş, ekonomik sıkıntılar baş göstermiştir. Seniha Nafiz Hızal bu sebeple okul müdürlüğü görevinden ayrılmıştır¹⁶. Ardından 1931'den itibaren ise Şişli'de açtığı ilk ve orta kısmı olan Yeni Türkiye adlı özel bir okulda müdürlük ve öğretmenlik yapmıştır¹⁷.

Diğer taraftan Seniha Nafiz Hızal Milli Mücadele sırasında Anadolu'da çarpışan subaylarla Ankara'daki siyaset adamlarından bir kısmının İstanbul'daki ailelerine para yardımında bulunmuştur¹⁸.

Hızal, kadınlara seçme ve seçilme hakkı verilince, milletvekilliğine aday oldu. 1935 seçimlerinde Trabzon'dan milletvekili seçildi. 9-16 Mayıs 1935 tarihleri arasında gerçekleşen Cumhuriyet Halk Partisinin dördüncü kurultayına Trabzon Milletvekili sıfatıyla katılmış ve katkı sağlamıştır¹⁹ Milletvekili iken 13 Haziran 1936 tarihinde toplanan Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Kongresi'nde bu kurumun Umumi Merkez Heyeti üyeliğine getirildi²⁰. Yine bu dönemde Akçaabat Sebat İdman Yurdu'nun fahri başkanlığını yaptı. Hızal'ın bu girişimi, ilk kez bir kadın milletvekilinin bir spor kulübünün fahri başkanlığını kabul etmesi bakımından simgesel bir önem arz etmiştir²¹.

Seniha Hızal 6. dönemde meclise girememiştir. O, bunun üzerine tekrar maarif mesleğine geri dönmüştür. Bakanlık onu müfettiş olarak göreve başlatmıştır²². 11 Temmuz 1939'da Maarif Vekaleti 3. Sınıf²³, 6 Kasım 1939'da

¹⁵ "C.H.Fırkasınca Gösterilen Kadın Saylav Namzetlerinin Hal Tercümelere", **Kurun**, 6 Şubat 1935, s.9; "Kadın saylav Namzetlerinin Hal Tercümelere", **Son Posta**, No: 1621, 6 Şubat 1935, s.11.

¹⁶ Fahri Kılıç, "I.Dünya Savaşı'nda Selanik'ten İstanbul'a Taşınan Bir Eğitim Kurumu: Feyziye Mektepleri", **Cappadocia Journal Of History And Social Sciences**,S. 9, Ekim 2017, s.149.

¹⁷ **TBMM Arşivi**, Tercümei Hal, Dosya No: 53; **Cumhuriyet**, 7 Ekim 1936, s.2; <http://www.kimkimdir.gen.tr/kimkimdir.php?id=3567> (E.T: 3 Nisan 2020)

¹⁸ Öztürk, a.g.m, s. 44; Mustafa E. Elöve, **Bir Demet Işık**, Feyziye Mektepleri Vakfı Yayını, İstanbul, 1991 s. 91-99;

¹⁹ **C.H.P. Dördüncü Büyük Kurultayı Görüşmeleri Tutulgası**, 9-16 Mayıs 1935, Ulus Basımevi, Ankara 1935, s. 14.

²⁰ **Ulus**, No: 5344, 14 Haziran 1936, s.1

²¹ Veysel Usta, " II. Meşrutiyet ve Erken Cumhuriyet Dönemi'nde Trabzon'da Kadın", **Karadeniz İncelemeleri Dergisi**, S.20, 2016, ss.236, 266.

²² Beral Alacı, "Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün Siyasette Kadın Algısı Ve Cumhuriyet Halk Partili Kadın Milletvekillerinin Faaliyetleri (1939-1950)", **Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi**, C.19, S.38, Bahar 2019, s. 178 .

70 lira maaşlı 2.Sınıf müfettişliğine getirildi²⁴. Müfettişlik görevini 1949 yılına kadar sürdürdü²⁵. O, bu görevini yürütürken 3. Milli Eğitim Şurası'nda 35 kişiden oluşan Kız Enstitüleri Komisyonu başkanlığını yürütmüştür²⁶.

Hızal, 1949 yılında İstanbul Beyoğlu Kız Lisesi tabiiye öğretmenliğine getirilmiştir. 20 Ocak 1953 tarihine kadar bu görevi sürdürmüştür. Bilahare bu okulun adı İstanbul Atatürk Kız Lisesi olarak değiştirilmiştir. Dolayısıyla Seniha Hızal, 3 Ekim 1954'te İstanbul Atatürk Kız Lisesi öğretmenliği görevinden emekliye ayrılmıştır²⁷. Fransızca bilen²⁸ ve hiç evlenmemiş olan Seniha Hızal hayatının 38 yılını çalışarak geçirmiştir. Bunun 34 yılı eğitim alanındadır. 4 yıllık döneminde ise milletvekilliği yapmıştır²⁹.

Emekli olduktan sonra 31 yıl daha yaşayan Hızal, 22 Haziran 1985'te İstanbul'da vefat etmiştir. Onun vefat haberi yakınları tarafından bir gazeteyle verilen ilan ile duyurulmuştur. Basında bunun dışında ölümü hakkında hiç bir haber ve değerlendirme yer almamıştır. Cenazesi 24 Haziran 1985 Pazartesi günü öğle namazını müteakip Teşvikiye Camii'nde kılınan cenaze namazının ardından Teşvikiye mezarlığına defnedilmiştir³⁰.

2. Seniha Hızal'ın Milletvekili Seçim Süreci

Bu yıllarda kadın milletvekili adaylarının tespitinde genel olarak CHP yerel idareleri söz sahibi değillerdi. Adaylar genel merkez tarafından belirleniyordu. Aksi takdirde benzer şartları taşıyan Trabzonlu bir bayanın milletvekili adayı yapılması kuvvetle muhtemeldi. Trabzon milletvekili Seniha Hızal'ın bu zamana kadar Trabzon ile hiç bir ilgisi olmamıştı. Seniha Hızal'ın milletvekili seçilme nedeni dönemin aydın ve kültürlü kadınları arasında yer almış olmasıdır. O, Darülfünun mezunu olup çeşitli okullarda öğretmenlik ve idarecilik yapmıştı. Türkiye'nin ilk kadın maarif müfettişi idi.³¹

²³ Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (BCA), 30-11-1-0, Kutu: 132, Gömlek: 124, Sıra: 9.

²⁴ BCA, 30-11-1-0, Kutu: 135, Gömlek: 41, Sıra: 10.

²⁵ Duroğlu, a.g.e., s. 113; Güneş, a.g.e., s. 728.

²⁶ Sait Dinc, Cumhuriyet Dönemi Eğitim Tarihimizde III: Milli Eğitim Şurası ve Uygulamaları (2-10 Aralık 1946), s. 21, http://turkoloji.cu.edu.tr/ATATURK/arastirmalar/sait_dinc_III.miiliegitim_surasi_ve_uygulamaları.pdf (E.T. 20 Nisan 2020).

²⁷ Duroğlu, a.g.e., s. 113; Güneş, a.g.e., s. 728.

²⁸ <http://www.kimkimdir.gen.tr/kimkimdir.php?id=3567> (E.T: 3 Nisan 2020)

²⁹ Duroğlu, a.g.e., s.110.

³⁰ Milliyet, 24 Haziran 1985, s. 12.

³¹ <http://www.kimkimdir.gen.tr/kimkimdir.php?id=3567> (E.T: 3 Nisan 2020)

Kadınlara milletvekili seçme ve seçilme hakkı verildikten sonra Seniha Hızal da aday adayı olmuştur. Cumhuriyet Gazetesi'nin adaylara yaptığı ankete verdiği cevapta "*Bilgilerimi, yurda yararlı gördüğüm şeyleri bezendirmek ve başarmak isterim*" demiştir³². Yine O, basına verdiği demeçte de öncelikle kadınlara seçme ve seçilme hakkı verilmiş olmasından dolayı duyduğu memnuniyeti dile getirmiştir. Atatürk'ün gösterdiği ışıklı yolda yürümek istediğini söyleyerek kadınların kendilerine verilecek her görevi başarabileceklerine işaret ederek "*Askerlik de yaparız, yeter ki o kuvveti bulmak için hazırlanılmış olalım*" demiştir³³.

Cumhuriyet Halk Fırkası genel merkezi onu Trabzon'dan milletvekili adayı yaptığında Cumhuriyet gazetesine verdiği demeçte ilk kadın milletvekili adayları içerisinde gösterilmekten dolayı memnuniyetini dile getirmiştir. O, "*Başlıca gayem her ne şekilde olursa olsun memleketime hizmettir. Ulus benden ne isterse onun vücuda gelmesine çalışacağım. Maarif hayatından ayrıldığıma şüphesiz müteessirim. Fakat, büsbütün de alakamı kesecek değilim*" demiştir³⁴.

Nihayetinde Seniha Hızal 856 ikinci seçmen oyu ile Trabzon milletvekili seçilmiştir. Mazbatasının hazırlandığı tarih 8 Şubat 1935'dir³⁵. Milletvekili seçildiğinde bir gazete haberinde onun için "*Dört senedir kendi açtığı Şişli'deki Yeni Türkiye Mektebi'ni idare etmektedir*" ifadesi kullanılmıştır³⁶.

3. Seniha Hızal'ın Türkiye Büyük Millet Meclisindeki Faaliyetleri

Diğer taraftan 5. Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi 1 Mart 1935 Cuma günü saat 14.00'de açılmıştır. Seniha Hızal da diğer kadın milletvekilleri gibi meclisin açılış toplantısına katılmıştır. Kadın milletvekillerinin hepsi başları açık olarak yer almışlardır. Çoğunluğu siyah kostüm, tayyör giymişler, kravat bağlamışlardır. Bütün bayan milletvekillerine birer erkek vekil refakat etmişti. Seniha Hızal'a da Trabzon Milletvekili Halil Nihat Boztepe refakat etmişti³⁷.

³² Handan Ceylan, *Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddetin Kadının Toplumsal Ve Siyasal Hayatındaki Etkisinin İnsan Hakları Açısından Değerlendirilmesi*, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019, s. 71.

³³ "Kadın Saylav Olursa", *Cumhuriyet*, 31 Ocak 1935, s.1.

³⁴ "Müstakil ve Kadın Namzedler", *Cumhuriyet*, 6 Şubat 1935, s.1.

³⁵ *TBMM Arşivi*, Sicil No: 373 , Kutu No: 53.

³⁶ *Zaman*, 6 Şubat 1935, No: 229, s.7.

³⁷ "Toplantı Salonuna İlk Giren Kadın Saylav", *Kurun*, 2 Mart 1935, s.4.

Hızal'ın meclisteki faaliyetlerine gelince, Afyon Karahisar-Antalya demiryolu hattının Afyon-Karakuyu kısmı ile Bozanönü-Isparta şubesinin açılış töreninde Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni temsilen kura ile seçilen 11 milletvekili arasında yer almıştır³⁸. Yine Şurayı Devlet'te boş bulunan üyelükler için yapılan seçimde oyların tasnifi için görevlendirilen milletvekillerinden birisi olmuştur³⁹.

Hızal 5. dönem milletvekilliği süresince toplam 459 oylamaya katılmış ve bunların tamamında evet oyu kullanmıştır. Onun hiç bir oylamada çekimser kalması ya da ret oyu vermesi söz konusu olmamıştır. Onun evet oyu verdiği önemli bazı hususlar şunlardır. İsmet İnönü Hükümeti için 7 Mart 1935 tarihinde yapılan güven oylaması⁴⁰, Birinci Celal Bayar Hükümeti için 8 Kasım 1937 tarihinde yapılan güven oylaması⁴¹. Atatürk'ün ölümünden sonra ikinci cumhurbaşkanı İsmet İnönü hükümeti kurma görevini yeniden Celal Bayar'a vermişti. İkinci Celal Bayar hükümeti için 16 Kasım 1938 tarihinde yapılan güven oylamasında da evet oyu verdi⁴². Onun oylamalardaki bu tutumu yönetim ile tam bir uyum içerisinde olduğunu göstermektedir.

Diğer taraftan Seniha Hızal'ın 5. dönem milletvekilliği süresince meclis genel kurulunda iki konuşması vardır. Birinci konuşması 1938 senesi Hariciye Vekâleti bütçesi ile ilgilidir. Hızal konuşmasında Hatay meselesine değinmiş, bu meselenin millî bir dava olduğunu hatırlatarak şunları söylemiştir: *"Atatürk'ün Samsun'a ayak bastığı günden beri etrafında ve kendilerinin çizdiği yolda kadının da beraber bulunduğunu bu kürsüden söylemek bahtiyarlığına ermiş bulunduğumu arz etmektir. Bu münasebetle Hatay meselesinde de her milli davada olduğu gibi, kadın erkekle beraber olduğumuzu bir kere daha tekrarlayarak huzurunuzdan ayrılıyorum"*⁴³.

Onun ikinci konuşması ise bir kaç kelimededen ibarettir. O, meccani leyli (parasız yatılı) talebenin mecburi hizmetlerine dair olan 1237 sayılı kanuna ek kanun layihası ve Maarif encümeni mazbatasını görüşülürken meclis genel kurulunda encümen adına söz almıştır. Yasanın birinci maddesinin son fıkrasında "1938-1939 ders yılı" yerine "1939-1940 ders yılı" şeklinde

³⁸ Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesi (TBMM ZC), 5. Dönem, C. 9, 40. İnikad, 18 Mart 1936, s.17: Cumhuriyet, 21 Mart 1936, s.3.

³⁹ TBMM ZC, 5. Dönem, C. 14, 15. İnikad, 21 Aralık 1936, s.67.

⁴⁰ TBMM ZC, Dönem 5, C.1, 2. İnikad, 7 Mart 1935, s.35.

⁴¹ TBMM ZC, Dönem 5, C.20, 3. İnikad, 8 Kasım 1937, s.42.

⁴² TBMM ZC, Dönem 5, C.27, 5. İnikad, 16 Kasım 1938, s.57.

⁴³ TBMM ZC, 5. Dönem, C. 25, 68. İnikad, 27 Mayıs 1938, s.265.

düzeltilmesini istemiştir. Meclis Genel Kurulu onun önerisi üzerine kanun maddesini bu şekilde düzeltmiştir⁴⁴.

Seniha Hızal milletvekilliği süresince seçim bölgesinin sorunlarıyla da ilgilenmiştir. O, diğer Trabzon milletvekilleri ile birlikte 1935 yılında seçim bölgesini konu alan bir rapor hazırlamışlardır. Bu raporda Trabzon Halkevi'ndeki faaliyetlerin yetersiz olduğunun gözlemlendiği, bu sebeple halkevi başkanının değişmesi gerektiği ifade edilmiştir. Ayrıca, bölgedeki ormanlarda çam ağaçlarının bolca yer alması nedeni ile buraya bir selüloz fabrikasının açılmasının çok faydalı olacağı belirtilmiştir. Vilayet genelinde ilkokulların sayısının çoğaltılması gerektiği üzerinde durulmuştur. Son olarak da ulaşım faaliyetlerinin gelişebilmesi için Trabzon Limanı'nın iyileştirilmesinin öneminden bahsetmişlerdir⁴⁵.

3.1. Takrirleri ve Kanun Teklifleri

Seniha Hızal milletvekilliği süresince sadece bir tane önerge vermiştir. Bu önerge 30 Mayıs 1938 tarihli olup maarife ait kanunların müstacelen müzakeresi hakkındadır. Bu önerge meclis genel kurulunda oylanarak kabul edilmiştir⁴⁶.

Yine O, 5. dönem milletvekilliği süresince bir tek kanun teklifine imza vermiştir. O da Teşkilâtı Esasiye Kanununun 44,47,48,49,50 ve 61. maddelerinin değiştirilmesine dair 23 Kasım 1937 tarihli kanun teklifidir. Söz konusu kanun teklifi bir önceki anayasa değişikliği ile teşkil edilen müsteşarlıkların kaldırılmasına yöneliktir. Gerekçede 3115 sayılı kanunla anayasanın 44, 47, 49, 50 ve 61. maddeleri ile devlet teşkilatında ihdas edilmiş olan siyasi müsteşarlıkların görevleri, tayinleri ve görevden alınmaları açıklanmıştır. 3117 sayılı kanunun ikinci kısmında da bu müsteşarlıklarla ilgili yapılacak diğer işlemlere yer verilmiştir. Ancak, siyasî müsteşarlıklar oluşturulduktan sonra geçen sekiz aylık süre içerisinde fiiliyatta bu teşkilattan beklenen faydanın elde edilemediği görülmüştür. Müsteşarlıkların bakanlara yardımcı olacağı, onların yükünü ve sorumluluklarını hafifletecekleri beklentisi gerçekleşmemiştir. Zira, bu kişilerin bakanlıklardaki güç ve yetkiye ortak olmaları bakanların otoritelerini zayıflatmıştır. Ayrıca bakan ile siyasî müsteşar arasında görüş farkı ortaya çıkması halinde hükümet otoritesinin zayıflayacağı anlaşılmıştır⁴⁷.

⁴⁴ TBMM ZC, 5. Dönem, C. 25,66. İnikad, 25 Mayıs 1938, s. 194.

⁴⁵ Duroğlu, a.g.e., s. 113.

⁴⁶ TBMM ZC, 5. Dönem, C. 25, 69. İnikad, 30 Mayıs 1938, s.306.

⁴⁷ TBMM ZC, Dönem 5, C. 20, 11.Birleşim, 29 Kasım 1937, S Sayısı: 13.

Diğer taraftan kanun teklifinde belirtildiğine göre iş başına getirilen siyasî müsteşarların tamamı görevlerinden aklarını istemişlerdir. Devlet teşkilatında zaaf oluşturan müsteşarlıkların lüzumsuzluğu net bir şekilde ortaya çıkmıştır. Bütün bu sebeplerden dolayı siyasî müsteşarlıklardan bahseden anayasanın 44, 47, 49, 50 ve 61. maddelerindeki ilgili hükümlerin çıkarılması önerilmiştir⁴⁸.

Anayasa değişikliğinin ikinci boyutu ise bakanlıkların sayısının ihtiyaca göre belirlenmesi ile ilgilidir. Mevcut hali ile bakanlıkların oluşturulması kanun ile mümkün olabiliyordu. Önerilen 48. madde şöyledir: "*Vekaletlerin teşkili tarzı mahsus kanuna tabidir*"⁴⁹. Söz konusu anayasa değişiklikleri 29 Kasım 1937 günü 3271 numaralı kanun olarak meclis genel kurulunda aynen kabul edilmiştir. Seniha Hızal, bu değişiklik teklifinin meclis genel kurulunda oylanması sırasında da kabul oyu vermiştir⁵⁰. Yasa 1 Aralık tarihinde de Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir⁵¹.

3.2. Encümenlerdeki Faaliyetleri

Seniha Hızal 5. dönemin ilk yasama yılında 7 Mart 1935 tarihinde Maarif Encümeni'ne seçilmiştir⁵². İkinci yıl 245 oyla Maarif Encümeni'ne seçilmiştir⁵³ 3. yıl da bu encümeninde görev yapmıştır⁵⁴. 4. yıl 276 oyla⁵⁵ ve 5. yıl da 245 oyla Maarif Encümeni'ne seçilmiştir⁵⁶. Onun 20 mazbatanın hazırlanmasında emek sarf ettiği görülmektedir. Bunlardan 19 tanesi Maarif Encümeni adına düzenlenen mazbatalardır. Seniha Hızal Maarif Encümeni adına hazırlanan bu mazbatalardan 16 tanesinde encümen katipliği görevinde de bulunmuştur. 1 mazbata ise muvakkat encümen mazbatasıdır. Hızal bu mazbatanın hazırlanmasında Maarif Encümeni adına muvakkat encümeninde görev yapmıştır. Onun imzasını taşıyan mazbatalar şunlardır:

1. İstanbul üniversitesi elektromekanik şubesine ait alat, edevat ve kitapların yüksek mühendis mektebine parasız devri hakkında kanun layihası hakkında mazbata

Nafia Vekaletince hazırlanan kanun teklifi 25 Şubat 1935 tarihinde Başbakan İsmet İnönü imzası ile meclis başkanlığına gönderilmiştir. Meclis

⁴⁸ Aynı Yer.

⁴⁹ Aynı yer.

⁵⁰ TBMM ZC, Dönem 5, C. 20, 11. Birleşim, 29 Kasım 1937, s.88..

⁵¹ Resmi Gazete, Sayı: 3773, 1 Kanunuevvel /Aralık 1937, s. 9019.

⁵² TBMM ZC, 5. Dönem, C.1, 2. İnikad, 7 Mart 1935, s. 24-26.

⁵³ TBMM ZC, 5. Dönem, C.6, 2. İnikad, 6 Kasım 1935, s.9.

⁵⁴ TBMM ZC, 5. Dönem, C.13, 2. İnikad, 9. Kasım 1936, s.12.

⁵⁵ TBMM ZC, 5. Dönem, C.20, 2. İnikad, 5. Kasım 1937, s.15.

⁵⁶ TBMM ZC, 5. Dönem, C.27, 2. İnikad, 7. Kasım 1938, s.14.

Başkanlığı ilgisi nedeni ile kanun teklifini Dahiliye Encümeni'ne havale etmiştir. Encümen maarif vekilinin katılımıyla teklifi inceleyerek 12 Mart 1935 tarihli bir mazbata hazırlamıştır. Seniha Hızal bu mazbatanın hazırlanması sırasında encümen katipliği görevini de yapmıştır. Buna göre üniversite teşkilatındaki elektromekanik şubesinin kaldırılarak mühendis mektebine devredildiği anlaşıldığından fakülte'deki alat, edevat ve kitapların da oraya parasız verilmesi uygun görülmüştür⁵⁷.

2. 1931 yılı içinde askerliğe hazırlık dersi veren muallimlerin ücretleri hakkında kanun layihası hakkında mazbata

Başbakanlığın 23 Ekim 1935 tarih ve 6/2961 sayılı tezkeresi ile meclis başkanlığına gönderilen söz konusu kanun teklifi 13 Mart 1935 tarihinde Maarif Encümeni'ne havale edilmiştir. Encümen kanun teklifini Maarif Vekili Abidin Özmen'in hazır bulunduğu bir toplantıda görüşmüştür. Nihayetinde encümen 31 Mart 1935 tarihli mazbatayı hazırlamıştır. Buna göre 1931 yılında orta ve yüksek okullarda askerliğe hazırlık dersi öğretmenliği yapmış olanlara zamanında maaş ödenmediğinden mağduriyetlerinin giderilmesi kabul edilmiştir. Encümen 6. Madde için "*Bu kanunun hükümlerini yapmağa maliye vekili memurdur*" şeklinde bir değişiklik de sunmuştur⁵⁸.

3. Mıntka sanat mekteplerinin Maarif Vekaleti tarafından idaresi hakkındaki kanun layihası hakkında mazbata:

Milli Eğitim Bakanlığı'nca hazırlanan kanun teklifi 29 Nisan 1935 tarihinde Başbakan İsmet İnönü imzası ile meclis başkanlığına havale edilmiştir. Meclis başkanlığı görüş sormak amacıyla teklifi encümene sevk etmiştir. Maarif Encümeni tasarı hakkındaki incelemelerini tamamlayarak 29 Mayıs 1935 tarihli bir mazbata düzenlemiştir. Bu mazbatada Sanat okullarının Kültür Bakanlığına devri hakkındaki kanun taslağı uygun görülmüştür. Sanat okullarının özel idareler elinde çeşitli sebepler yüzünden verimsizleştiği, buldukları bölgelerin ve ülkenin ihtiyaçlarını karşılamakta beklenen başarıyı gösteremedikleri vurgulanmıştır⁵⁹.

4. 2041 sayılı kanunun 1. ve 1452 sayılı kanunun 5. maddelerinin tefsiri hakkında Başbakanlık tezkeresi hakkında mazbata

Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan tezkere 1 Kasım 1934 tarihinde Başbakan imzasıyla meclis başkanlığına gönderilmiştir. Tezkerede 2041

⁵⁷ TBMM ZC, 5. Dönem, C. 2, 11. İnikad, 6 Nisan 1935, S Sayısı 22.

⁵⁸ TBMM ZC, 5. Dönem, C.2, 19. İnikad, 25 Nisan 1935, S Sayısı 57.

⁵⁹ TBMM ZC, 5. Dönem, C. 4, 35. İnikad, 7 Haziran 1935, S Sayısı 153.

sayılı kanunun birinci maddesindeki muallim deyiminin müderrisleri de içine alıp almadığının, 1452 sayılı kanunun beşinci maddesi hükmünün ücretli olan muallimleri kapsayıp kapsamadığının yorumlanması istenmiştir. Meclis başkanlığı tezkereyi ilgisi nedeni ile Maarif Encümeni'ne göndermiştir. Encümen tezkere hakkındaki incelemelerini tamamlayarak 27 Mayıs 1935 tarihli bir mazbata hazırlamıştır. Buna göre encümen yorumunda müderris ile muallimin aynı olmadığı, yeni durumun yeni bir kanun ile belirlenmesi gerektiği sonucuna varmıştır. Ayrıca üstünde sadece ücretli ödevler toplanmış olan muallimlerin durumlarının da yeni bir kanunla belirlenmesi gerektiğine karar vermiştir⁶⁰.

5. Ankara'da Tarih, Dil ve Coğrafya Fakültesi kurulması hakkındaki kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun layihası hakkında rapor

Söz konusu kanun teklifi Maarif Vekaleti tarafından hazırlanmıştır. Başbakan İsmet İnönü imzası ile 9 Mayıs 1936 tarihinde meclis başkanlığına gönderilmiştir. Meclis Başkanlığı teklifi alakası nedeni ile Maarif Encümeni'ne sevk etmiştir. Encümen, Kültür Bakanı Saffet Arıkan'ın da katıldığı bir toplantıda kanun teklifini incelemiş ve 13 Mayıs 1936 tarihli mazbatasını hazırlamıştır. Bu mazbatanın hazırlanması sırasında Seniha Hızal encümen katipliği de yapmıştır. Mazbatada belirtildiğine göre 45 lira maaşlı dekan katibi kadrosu yerine 55 lira aylıklı yönetim direktörlüğü kadrosu oluşturulmuştur. Yeni aylıklı öğretim kadrosu hakkında düzenlemelerin de öneride yer aldığı şekilde kabul edilmesi uygun görülmüştür⁶¹.

6. Maarif Vekaleti merkez teşkilat ve vazifeleri hakkındaki 2287 sayılı kanuna müzeyyel kanun layihası için mazbata

Kanun teklifi Maarif vekaleti tarafından hazırlanmış ve 21 Nisan 1937 tarihinde Başbakan İsmet İnönü imzası ile meclis başkanlığına gönderilmiştir. Meclis Başkanlığı da ilgisi dolayısıyla teklifi Maarif Encümeni'ne sevk etmiştir. Encümen kanun teklifini siyasi müsteşar Nafi Atuf Kansu'nun huzurunda tartışmış ve 27 Mayıs 1937 tarihli bir mazbata hazırlamıştır. Seniha Hızal mazbatanın hazırlanması sırasında encümen katipliği görevini de yapmıştır. Encümen mekteplerdeki seferberlik derslerinin önemi giderek arttığından kanun teklifinin olduğu gibi kabul etmiştir⁶².

⁶⁰ TBMM ZC, 5. Dönem, C. 5, 39. İnikad, 1 Ekim 1935, S Sayısı 225.

⁶¹ TBMM ZC, 5. Dönem, C. 12, 76. İnikad, 9 Haziran 1936, S Sayısı 230.

⁶² TBMM ZC, 5. Dönem, C. 19, 73. İnikad, 9 Haziran 1937, S Sayısı 232.

7. Maarif vekaleti prevantoryomu ve sanatoryomu hakkında kanun layihası dolayısıyla mazbata

Maarif vekilligince hazırlanan kanun teklifi Başbakanlık imzası ile 20 Mayıs 1937 tarihinde meclis başkanlığına gönderilmiştir. Meclis Başkanlığı da teklifi Maarif Encümeni'ne havale etmiştir. Encümen teklif üzerindeki çalışmalarını tamamlayarak 27 Mayıs 1937 tarihli bir mazbata hazırlamıştır. Seniha Hızal bu mazbatanın hazırlanması sırasında encümen katipliği görevini de yapmıştır. Mazbatada maarif vekaletinin teklifinde de yer aldığı üzere bir sanatoryum açılması kabul edilmiştir⁶³.

8. Maarif vekaleti teşkilat ve vazifeleri hakkındaki 2287 sayılı kanunun 5. maddesine göre toplanacak olan maarif şurasının 1939 yılına tehirine dair kanun layihası hakkında mazbata

Maarif Vekaleti tarafından hazırlanan kanun teklifi 4 Haziran 1937 tarihinde Başbakan İnönü imzası ile Meclis Başkanlığı'na gönderilmiştir. Meclis Başkanlığı teklifi Maarif Encümeni'ne havale etmiştir. Encümen kanun teklifini Kültür Bakanı Saffet Arıkan ve bakanlık müsteşarı Rıdvan Nafiz'in huzurunda müzakere etmiştir. Bu toplantıda Seniha Hızal encümen katipliği görevini de yürütmüştür. Nihayetinde 28 Aralık 1937 tarihli bir mazbata hazırlamıştır. Buna göre çeşitli okulların ders programları ile talimatnameleri henüz hazırlanmamış olduğu için şura toplantısının ileri bir tarihe atılması uygun bulunmuştur⁶⁴.

9. Orta tahsil mekteplerinde yardımcı muallim çalıştırılması hakkındaki 2624 numaralı kanunun 1. maddesinde yazılı müddetin uzatılmasına dair kanun layihası hakkında mazbata

Maarif Vekaletince hazırlanan kanun teklifi Başbakan İsmet İnönü imzası ile 27 Aralık 1937 tarihinde Meclis Başkanlığı'na havale edilmiştir. Meclis Başkanlığı da ilgisi nedeniyle teklifi Maarif Encümeni'ne sevk etmiştir. Encümen, Kültür Bakanlığı müsteşarı Rıdvan Nafiz'in de hazır bulunduğu bir toplantıda konuyu müzakere etmiştir. Bu toplantıda Seniha Hızal encümen katipliği görevini de yürütmüştür. Nihayetinde 29 Aralık 1937 tarihli bir mazbata hazırlanmıştır. Buna göre orta öğretim okullarına devam eden öğrenci sayısının günden güne çoğalması öğretmen ihtiyacının artmasına yol açmıştır. Bu ihtiyacın karşılanabilmesi için orta öğretim

⁶³ TBMM ZC, 5. Dönem, C. 19, 73. İnikad, 9 Haziran 1937, S Sayısı 233.

⁶⁴ TBMM ZC, 5. Dönem, C. 22, 23. İnikad, 3 Ocak 1938, S Sayısı 49.

kurumlarında yardımcı öğretmen çalıştırılması süresinin üç yıl daha uzatılması uygun bulunmuştur⁶⁵.

10. Orta okul öğretmenleri yetiştirmek maksadı ile Gazi Terbiye Enstitüsü'nde açılan kursa devam eden öğretmen okulu mezunları hakkında kanun layihası hakkında mazbata;

Maarif Vekaleti tarafından hazırlanan kanun teklifi 5 Haziran 1937 günü Başbakan İnönü imzası ile Meclis Başkanlığı'na gönderilmiştir. Bilahare layiha ilgisine binaen Maarif Encümeni'ne gönderilmiştir. Encümen, Kültür Bakanı Saffet Arıkan ve müsteşar Rıdvan Nafiz'in de hazır bulunduğu bir toplantıda konuyu tartışmıştır. Bu toplantıda Seniha Hızal encümen katipliği görevini de yürütmüştür. Nihayetinde 28 Aralık 1937 tarihli bir mazbata hazırlanmıştır. Buna göre ilk öğretmen okulu mezunu öğretmenler Gazi Terbiye Enstitüsünde açılan kursa devam ederek başarılı olurlarsa orta okul öğretmeni olabileceklerdi. Söz konusu öğretmenlerin kurs süresince maaşsız izinli sayılmaları kabul edilmiştir. Ancak, kıdem itibarı ile zarar görmemeleri, kurs süresinin hizmetlerine eklenmesi hakkında bakanlıkça yapılan teklif her bakımdan haklı ve yerinde görülerek oy birliği ile aynen kabul edilmiştir. Mazbata dahiliye encümenine verilmek üzere Meclis Başkanlığı'na gönderilmiştir⁶⁶.

11. Kırklareli mebusu Dr. Fuad Umay'ın, çocukların umumi sinemalara ve tiyatrolara girmelerinin yasak edilmesine dair kanun layihası hakkında mazbata,

Kırklareli mebusu Dr. Fuad Umay'ın kanun teklifi 2 Mart 1935 tarihidir⁶⁷. Kanun teklifini Meclis Başkanlığı ilgisi dolayısıyla Maarif Encümeni'ne de göndermiştir. Dr. Fuad Umay'ın 16 ve daha küçük yaştaki çocukların sinema ve tiyatrolara girmelerinin yasak edilmesi hakkındaki kanun teklifi Kültür Bakanı Saffet Arıkan ile Talim ve Terbiye Başkanı İhsan Sungun da hazır buldukları halde encümende müzakere edilmiştir. Seniha Hızal'ın encümen katipliği de yaptığı bu toplantı neticesinde 2 Şubat

⁶⁵ TBMM ZC, 5. Dönem, C. 22, 23. İnikad, 3 Ocak 1938, S Sayısı 51.

⁶⁶ TBMM ZC, 5. Dönem, C. 23, 35. İnikad, 14 Mart 1938, S Sayısı 104.

⁶⁷ Bu kanun teklifi basına da yansımıştır. 7 Mart 1935 tarihli gazetelerde 16 yaşından küçük çocukların sinemalara girememeleri hakkında bir kanun layihasının meclis başkanlığına verildiği haber verilmiştir. Haberde çocuklara yönelik eğitici filmler gösterileceği, bu filmlerin yalnız gündüzleri oynatılacağı, söz konusu filmlerin Maarif Vekaleti tarafından Avrupa'dan gümrük vergisinden muaf tutularak getirileceği bildirilmiştir. Kanunun hilafına hareket eden sinema sahiplerinden ilk defasında 20, ikincisinde ise 100 lira para cezası alınacağı hatırlatılmıştır. " Çocuklar İçin Terbiyevi Filmler", **Akşam**, No: 5885, 7 Mart 1935, s.1.

1937 tarihli mazbata hazırlanmıştır. Encümen mevcut kanuni mevzuata ilave olarak yeniden kanuni tedbirler alınmasına taraftar olmamıştır. Oy birliği ile kanun teklifinin reddi yönünde karar almıştır⁶⁸.

12. Meccani leyli talebenin mecburi hizmetlerine dair olan 1237 sayılı kanuna ek kanun layihası hakkında mazbata

Maarif vekaleti tarafından hazırlanan kanun teklifi 2 Mayıs 1938 günü Başbakan Vekili Şükrü Kaya imzası ile Meclis Başkanlığı'na gönderilmiştir. Meclis Başkanlığı ilgisi nedeniyle Maarif Encümeni'ne havale etmiştir. Encümen teklifi Maarif Vekili Saffet Arıkan ve müsteşar Rıdvan Nafiz'in de hazır buldukları bir toplantıda incelenmiştir. Seniha Hızal bu toplantıda encümen katipliği görevini de yürütmüştür. Encümen mazbatasında öncelikle orta öğretimde yaşanan öğretmen yetersizliğine değinilmiştir. Bu yüzden öğretmen temini için ortaokullara alınan leyli meccani talebenin miktarının bin beş yüze çıkarılması, bunlardan yüzde yetmiş beşinin öğretmen olarak yetiştirilmesi önerisi kabul edilmiştir. Encümen kanun teklifinin birinci maddesine leyli ortaokul ve liselerde öğretmen olarak yetiştirilecek öğrencilerin liyakatleri, kabiliyetleri ve vekaletin çeşitli branşlardaki ihtiyaçlarının dikkate alınması kaydını eklemiştir. Öğretmenliğe ayrılacakların belirlenmesinin son sınıfta yapılması gerektiğini vurgulamıştır. Zorunlu hizmet mecburiyeti öngören 1338 numaralı kanuna göre işlem yapılması gerektiği belirtilmiştir. Ortaokullar ve liselerde parasız yatılı olarak devam etmekte bulunan öğrencilerin hepsini kapsamak üzere bir senelik uygulama izni vermiştir⁶⁹.

13. 3043 sayılı kanuna bağlı çizelgenin değiştirilmesi hakkında kanun layihası hakkında mazbata

Lise, öğretmen okulu ve ortaokul müdürleri, müdür başyardımcıları ve müdür yardımcıları kadrolarına ait 12 Haziran 1936 tarih ve 3043 sayılı kanuna bağlı çizelgenin değiştirilmesi hakkında Maarif vekaletince hazırlanan kanun teklifi 4 Nisan 1938 tarihinde Başbakan Celal Bayar imzası ile meclis başkanlığına gönderilmiştir. Meclis Başkanlığı da ilgisi nedeni ile Maarif Encümeni'ne havale etmiştir. Encümen, Müsteşar Rıdvan Nafiz ve orta tedrisat şube müdürlerinden Hayri de hazır bulunduğu halde teklifi incelemiştir. Bu toplantıda Seniha Hızal encümen katipliği görevini de yürütmüştür. Nihayetinde 29 Nisan 1938 tarihli bir mazbata hazırlamıştır. Buna göre encümen kanun teklifini yerinde görerek aynen kabul etmiştir.

⁶⁸ TBMM ZC, 5. Dönem, C. 24, 52. İnikad, 25 Nisan 1938, S Sayısı 155.

⁶⁹ TBMM ZC, 5. Dönem, C. 25, 66. İnikad, 25 Mayıs 1938, S Sayısı 195.

Ancak, kadroların sık sık değiştirilmesini uygun görmemiştir. Bu sebeple en azından beş senelik ihtiyacı karşılayacak surette kadroların geniş tutulmasını hükümetten talep etmiştir. Söz konusu mazbata Bütçe Encümeni'ne verilmek üzere Meclis Başkanlığı'na havale edilmiştir⁷⁰.

14. Kültür Bakanlığı'na bağlı ertik okulları mütedavil sermayesi hakkında kanun layihası hakkında mazbata

Söz konusu kanun teklifi Maarif Vekaletince hazırlanmış olup, 29 Mart 1938 tarihinde Başbakan Celal Bayar imzasıyla meclis başkanlığına gönderilmiştir. Kanun layihası ve esbabı mucibe mazbatasını Kültür Bakanlığı mesleki tedrisat umum müdürü de hazır bulunduğu halde encümeninde incelenmiştir. Seniha Hızal bu toplantıda encümen katipliği görevini de yürütmüştür. Nihayetinde 2 Nisan 1938 tarihli bir mazbata hazırlanmıştır. Buna göre encümen kanun teklifini yerinde görmüş ve olduğu gibi ittifakla kabul etmiştir. Mazbatayı Maliye Encümeni'ne havale edilmek üzere meclis başkanlığına göndermiştir⁷¹.

15. Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 1452 sayılı kanuna bağlı cetvelin Maarif Vekaleti kısmında değişiklik yapılması hakkında kanun layihasına dair mazbata;

Maarif vekaletince hazırlanan kanun teklifi 23 Mayıs 1938 tarihinde Başbakan Celal Bayar imzası ile meclis başkanlığına gönderilmiştir. Meclis başkanlığı da ilgisi dolayısıyla teklifi Maarif Encümeni'ne sevk etmiştir. Encümen, Maarif Vekaleti Yayın Direktörü Faik Reşit huzurunda teklifi tartışmıştır. Bu toplantıda Seniha Hızal encümen katipliği görevini de yapmıştır. Ardından 27 Mayıs 1938 tarihli encümen mazbatasını hazırlanmıştır. Mazbatada maaşların düşük olmasının tecrübeli ve vasıflı memura ihtiyaç gösteren bu işlerde istikrarsızlığa sebep olduğu belirtilmiştir. İş hacminin bir kaç misli artmış olması da göz önünde bulundurularak hükümetin hazırladığı kanun teklifi hiç bir değişiklik yapılmadan aynen kabul edilmiştir. Mazbata Bütçe Encümeni'ne verilmesi kaydıyla Meclis Başkanlığı'na gönderilmiştir⁷².

16. Fabrika mesleki kursları hakkında kanun layihası hakkında mazbata;

İktisat vekaletince hazırlanan fabrika mesleki kursları hakkındaki kanun layihası Başbakanlık tarafından 15 Mayıs 1937 tarihi itibarıyla meclis

⁷⁰ TBMM ZC, 5. Dönem, C. 25, 69. İnikad, 30 Mayıs 1938, S Sayısı: 196.

⁷¹ TBMM ZC, 5. Dönem, C. 26, 71. İnikad, 3 Haziran 1938, S Sayısı: 215.

⁷² TBMM ZC, 5. Dönem, C. 26, 73. İnikad, 8 Haziran 1938, S Sayısı: 232.

başkanlığına gönderilmiştir. Meclis Başkanlığı layihayı ilgisi dolayısıyla Maarif Encümeni'ne de havale etmiştir. Encümen, Sanayi Umum Müdürü'nün de hazır bulunduğu bir toplantıda teklifini incelemiş ve müzakere etmiştir. Bu toplantıda Seniha Hızal encümen katipliği görevini de yerine getirmiştir. Nihayetinde 28 Nisan 1938 tarihli bir mazbata hazırlanmıştır. Buna göre kanun teklifinin milli sanayinin gelişmesini temin için gerekli olan bilgili işçi ve ustaları yetiştirmeye yönelik olduğu görülmüştür. Bu yüzden encümen kanun teklifini esas itibarıyla uygun görmüştür. İktisat Encümeni'nin "maden ihraç ocakları bu kanun hükmüne tabi değildir" şeklindeki önerisini doğru bulmamıştır. Maden ocaklarında çalışan işçi ve kolbaşıların da mesleki eğitim almalarını gerekli görmüştür. Diğer maddeleri ise olduğu gibi kabul etmiştir⁷³.

17. Müze ve rasathane teşkilat kanununun 10. maddesinin 2. fıkrasının kaldırılması hakkında kanun layihası hakkında mazbata,

Maliye Vekaletince hazırlanan kanun teklifi 18 Mayıs 1938 tarihinde Başbakan Celal Bayar imzası ile Meclis Başkanlığına gönderilmiştir. Meclis Başkanlığı da ilgisi dolayısıyla Maarif Encümeni'ne sevk etmiştir. Encümen, Maarif Vekili Saffet Arıkan ve Yüksek Tedrisat Umum Müdürü Cevad Bey de hazır buldukları halde layihayı incelemiştir. Bu toplantılarda Seniha Hızal encümen katipliği görevini de yürütmüştür. Nihayetinde 23 Mayıs 1938 tarihli Maarif Encümeni mazbatasını hazırlanmıştır. Buna göre müze ve rasathanede ehliyet ve liyakatleri görülenlerin vaktinde terfi edebilmeleri ve mağduriyete uğramamaları istenmiştir⁷⁴.

18. Yüksek iktisat ve ticaret mekteplerinin maarif vekaletine devri hakkında kanun layihası hakkında mazbata,

Kanun teklifi Maliye Vekaleti tarafından hazırlanmıştır. Bilahare Başbakan Celal Bayar imzası ile 11 Haziran 1938 tarihinde meclis başkanlığına gönderilmiştir. Meclis Başkanlığı da ilgisi nedeni ile teklifi Maarif Encümeni'ne havale etmiştir. Encümen, Maarif Vekaleti Müsteşarı Rıdvan Nafiz Bey ve Teknik Tedrisat Umum Müdürü Rüştü Bey hazır oldukları halde layihayı incelemiştir. Nihayetinde 15 Haziran 1938 tarihli bir mazbata düzenlenmiştir. Bu mazbatanın hazırlanması sürecinde Seniha Hızal encümen katipliğini de yapmıştır. Mazbatada mekteplerin Maarif vekaleti idaresi altında birleştirilmesi tevhide tedrisat açısından gerekli görülmüştür.

⁷³ TBMM ZC, 5. Dönem, C. 26, 74. İnikad, 10 Haziran 1938, S Sayısı: 237.

⁷⁴ TBMM ZC, 5. Dönem, C. 26, 74. İnikad, 10 Haziran 1938, S Sayısı: 238.

Kanun teklifinde hiç bir değişiklik yapmadan onaylamıştır. Meclis genel kurulunda müstacelen görüşülmesi talep edilmiştir⁷⁵.

19. Siyasal bilgiler okulu hakkındaki 2777 sayılı kanuna ek kanun layihası hakkında mazbata,

Maarif vekilliğince hazırlanan kanun teklifi 8 Haziran 1938 tarihinde Başbakan Celal Bayar imzası ile meclis başkanlığına gönderilmiştir. Meclis başkanlığı ilgisi nedeni ile teklifi Maarif Encümeni'ne sevk etmiştir. Encümen layiha üzerindeki incelemelerini tamamlayarak 14 Haziran 1938 tarihli bir mazbata hazırlamıştır. Mazbata sürecinde Seniha Hızal encümen katipliği de yapmıştır. Mazbatada yüksek kültür kurumlarına profesör ve ilim adamı yetiştirmek üzere asistan ve doçent sayısının mümkün olabildiği kadar artırılması gerekliliği üzerinde durulmuştur. Bu sebeple Siyasal Bilgiler okulu için teklif edilen üç doçent ile üç asistan kadrosunun ilavesi uygun bulunmuştur⁷⁶.

20. Spor teşkilatı hakkında kanun layihası hakkında muvakkat encümen mazbatası;

Kanun teklifi 23 Haziran 1938 tarihinde Başbakan Celal Bayar imzası ile meclis başkanlığına gönderilmiştir. Meclis Başkanlığı teklifin bir karma encümende görüşülmesini uygun görmüştür. Bu yüzden ilgilerine binaen Bütçe, Dahiliye, Müdafaayı Milliye, Sıhhat ve Maarif encümenlerinden görevlendirilen üyelerin yer aldığı bir muhtelit encümen oluşturmuştur. Maarif Encümeni adına muhtelit encümende görevlendirilen milletvekilleri arasında Seniha Hızal da vardır.

Meclis Başkanlığı 22 Haziran 1938 günü kanun teklifini muhtelit encümene havale etmiştir. Kanun layihası Dahiliye vekili Şükrü Kaya ve Başbakanlık müsteşarı Kemal Gedeleş'in de hazır bulunduğu bir toplantıda tartışılarak 27 Haziran 1938 tarihli bir mazbata hazırlanmıştır. Buna göre teklif bir kısım değişiklik önerileri ile birlikte kabul edilmiştir. Encümen "Spor Teşkilatı Kanunu" adını "Beden Terbiyesi Kanunu" olarak değiştirmiştir. Spor kulüplerinin kendileri tarafından seçilen idare heyetlerinin bölgelerin tasdikinden geçirilmesi hakkındaki Hükümet teklifi gençliğin hevesini kıracağı gerekçesiyle encümence onaylanmamıştır. 2 maddede Hükümetin teklif ettiği, müstakil bütçe kaydı usul ve teamüle uygun görülmediğinden mülhak bütçe olarak tadil edilmiştir⁷⁷.

⁷⁵ TBMM ZC, 5. Dönem, C. 26, 81. İnikad, 27 Haziran 1938, S Sayısı: 296.

⁷⁶ TBMM ZC, 5. Dönem, C. 26, 81. İnikad, 27 Haziran 1938, S Sayısı: 300.

⁷⁷ TBMM ZC, 5. Dönem, C. 26, 83. İnikad, 29 Haziran 1938, S Sayısı: 332.

Sonuç

Seniha Hızal Adapazarı doğumludur. Milletvekili seçilene kadar Trabzon ile hiç bir ilgisi olmamıştır. Onun milletvekili adayı yapılmasının iki önemli sebebi vardır. Birincisi dönemin şartları içerisinde en aydın ve kültürlü bayanlardan olmasıdır. Zira O, kadınların büyük çoğunluğunun okuma-yazma bilmediği bir dönemde üniversite mezunu olup çeşitli okullarda öğretmenlik ve idarecilik yapmıştı. Türkiye'nin ilk bayan maarif müfettişi idi. İkinci ise Milli Mücadele sırasında bu hareketin aleyhinde bulunmayarak destekleyici bir tutum sergilemiş olmasıdır.

Trabzon'la herhangi bir ilgisi olmamasına rağmen Trabzon milletvekili yapılması kanaatimce demokratik açıdan tenkit edilebilir. Normalde milletvekillerinin seçtikleri ili yakından tanımları beklenir. Böyle olunca yöre halkının sorunlarının çözümüne daha fazla katkı sağlayacakları umulur. Buna rağmen Seniha Hızal, Trabzon milletvekilleri ile birlikte yörenin problemlerini konu alan bir rapor hazırlamıştır.

Ancak, Seniha Hızal'ın eğitilmiş olmasına rağmen mecliste beklenen performansı sağlayamadığı görülmüştür. O, 5. dönem milletvekilliği süresince sadece 2 konuşma yapmıştır. Bu durum ancak sosyolojik ve psikolojik nedenlerle açıklanabilir. Kadınlara millet meclisine girme hakkı verilmiş olmasına rağmen, onların yeni duruma hemen ayak uyduramadıkları, yetiştikleri şartların etkisinde kaldıkları görülmüştür. Bilgili olmalarına rağmen erkeklerin çoğunlukta olduğu mecliste medeni cesaret gösterememişlerdir. Ancak yine de bu tecrübenin ilerisi için faydalı olduğu muhakkaktır.

O, milletvekilliği süresince 459 oylamaya katılmış, bunların tamamında kabul oyu kullanmıştır. Hiçbir oylamada çekimser kalması ya da ret oyu vermesi söz konusu olmamıştır. Bu tutumu iktidar ile tam bir uyum içerisinde olduğunu göstermektedir. Aslında tek parti yönetiminde farklı bir tavır sergilenmesini beklemek de gerçekçi değildir. Zira, bu dönemde 16 müstakil aday da milletvekili seçilmişti. Bu milletvekillerinin de oylamalarda ret oyu kullandıklarına şahit olunmamıştır.

Onun adına verdiği tek bir tavrın söz konusudur. Sadece bir kanun teklifinde de imzası bulunmaktadır. Burada da kanun teklifini doğrudan kendisi hazırlamış değildir. Düzenlenmiş olan teklife imza veren milletvekillerindedir.

Seniha Hızal milletvekilliği süresince Maarif Encümeninde görev yapmıştır. Onun bu encüme seçilmesinin sebebi uzun yıllar eğitim öğretim işleri ile ilgilenmiş olmasıdır. Hızal, bu encümen adına 19 mazbatanın

hazırlanmasına katkı sağlamıştır. Bunlardan 16 tanesinde encümen katipliği görevini de yürütmüştür. Bunun dışında Maarif Encümeni adına Muvakkat Encümen'de görevlendirilmesi de söz konusu olmuştur. Muvakkat Encümen adına 1 mazbatanın hazırlanmasında görev almıştır. Hızal, encümenlerdeki bu faaliyetleri ile bazı kanunların hazırlanması sürecine katkı sağlamıştır. Sonuç olarak Seniha Hızal'ı Türk Parlamento Tarihi'nin öncü kadınları arasında saymak yerinde bir değerlendirme olacaktır.

KAYNAKÇA

Arşivler

Türkiye Büyük Millet Meclisi Arşivi

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (BCA)

Resmi Yayınlar

Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesi, Devre V, C.1-29.

Resmi Gazete

Kitaplar

C.H.P. Dördüncü Büyük Kurultayı Görüşmeleri Tutulgası, 9-16 Mayıs 1935, Ulus Basımevi, Ankara 1935.

Elöve, Mustafa E., **Bir Demet Işık**, Feyziye Mektepleri Vakfı Yayını, İstanbul, 1991.

Güneş, İhsan, **Türk Parlamento Tarihi (T.B.M.M. - V. Dönem 1935 - 1939)**, C.2, T.B.M.M. Vakfı Yayınları No:26, Ankara, 2001.

Makaleler

Alacı, Beral, "Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün Siyasette Kadın Algısı Ve Cumhuriyet Halk Partili Kadın Milletvekillerinin Faaliyetleri (1939-1950)", **Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi**, C.19, S.38, Bahar 2019, s. 174-194.

Arslan, Ali, Akpınar Özdemir, "İnas Darülfünunu (1914-1921)", **Osmanlı Bilim Araştırmaları Dergisi**, C.6, S.2, 2005, s.225-234.

Bozkurt Birgül, Bozkurt İbrahim, "Türkiye'nin İlk kadın İl Belediye Başkanı Müfide İlhan ve Mersin'deki Çalışmaları", **Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi**, S.19, Bahar 2014, s. 51-76.

- Ertan, Temuçin Faik, "Tanzimattan Cumhuriyete Hukuk Reformuna Genel Bir Bakış", **Abdurrahman Çaycı Armağanı**, Ankara 1995, s. 213-233.
- Güneş, Günver, "Türk Kadınının Muhtarlık ve Köy İhtiyar Heyetlerine Seçme Seçilme Hakkını Kazanması ve Türkiye'nin İlk Kadın Muhtarı Gül Esin (Hanım)", **Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi**, C.9, S.20-21, Bahar-Güz 2010, s.171-190.
- Kılıç, Fahri, "I. Dünya Savaşı'nda Selanik'ten İstanbul'a Taşınan Bir Eğitim Kurumu: Feyziye Mektepleri", **Cappadocia Journal Of History And Social Sciences**,S. 9, Ekim 2017, s. 142-151.
- Koçak, Doğan, "17 Şubat 1926'da Kabul Edilen Türk Medeni Kanunu'na Göre Türk Kadınının Hak ve Özgürlükleri", **Atatürk Dergisi**, 8/1, Temmuz 2019, s.79-98.
- Özer, Sevilay, "Kadınlara Seçme ve Seçilme Hakkı Verilmesinin Türk Kamuoyundaki Yankıları", **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, C. 29, S.85, Mart 2013, s.131-167.
- Öztürk, Zerrin Ayşe, "Uluslararası Siyasette ve Karar Alma Mekanizmalarında Kadın", **Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi**, C.3, S.1, 2012, s. 1-33.
- Usta Veysel, " II. Meşrutiyet ve Erken Cumhuriyet Dönemi'nde Trabzon'da Kadın", **Karadeniz İncelemeleri Dergisi**, S.20, 2016, s. 225-274.

Sürelî Yayınlar

Akşam

Cumhuriyet

Kurun

Milliyet

Son Posta

Ulus

Zaman

Tezler

Ceylan, Handan, **Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddetin Kadının Toplumsal Ve Siyasal Hayatındaki Etkisinin İnsan Hakları Açısından Değerlendirilmesi**, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019.

Duroğlu, Sibel, **Türkiye'de İlk Kadın Milletvekilleri**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2007.

Yıldız, Hacer, **Türkiye'de Kadınların Siyasi haklar Mücadelesi ve Nakiye Elgün**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2015.

İnternet Kaynakları

<http://www.kimkimdir.gen.tr/kimkimdir.php?id=3567> (Erişim Tarihi: 3 Nisan 2020).

Dinç, Sait, “Cumhuriyet Dönemi Eğitim Tarihimizde III: Milli Eğitim Şûrası ve Uygulamaları(2-10Aralık1946)”,
http://turkoloji.cu.edu.tr/ATATURK/arastirmalar/sait_dinc_III.milliegitim_surasi_ve_uygulamalari.pdf (Erişim tarihi: 20 Nisan 2020).

“1924 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu”, <http://www.anayasa.gen.tr/1924tek.htm> (Erişim Tarihi: 13 Temmuz 2020).

EKLER

Ek.1.1

Trabzon'un İlk Kadın Milletvekili Ayşe Seniha Hızal

Ek 3.

24.06.1985, Milliyet, Sayfa 12

VEFAT

Adapazarlı merhum Nafiz Hızal ve merhume Hüsniye Hızal'ın kızı, merhum Nuri Hızal'ın kızkardeşi, merhum Ferdi Hızal'ın ablası, Şehnaz ve Nûkhet Hızal'ın göümcesi, Ahmet Rıza ve Seniha Hızal'ın, Sûha ve Sevinç Hızal'ın, Aydın ve Sabiha Hızal'ın, Benal ve Bülent Tavşanlı'nın halaları, Elvide ve Mükremin Yiğit'in, Belgin ve Halûk Sönmezler'in, Feride ve Jülide Hızal'ın, Beril Tavşalı'nın, Selin Hızal'ın büyük halaları, Murat ve Mısra Yiğit'in, Aşlı Sönmezler'in kocahalaları,

Fevziye Mektebi (Işık Lisesi) eski müdiresi
Yeni Türkiye Mektebi kurucusu
Cumhuriyet'in ilk kadın milletvekillerinden
Emekli Maarif Umumi Müfettişi

SENIHA NAFİZ HIZAL
HANIMEFENDİ

Vefat etmiştir.
Cenazesi 24 Haziran 1985 Pazartesi (bugün) günü öğle namazını müteakip Teşvikiye Camii'nden alınarak Feriköy Mezarlığı'nda toprağa verilecektir.
Allah rahmet eylesin.

AİLESİ

NOT: Dileyenler, Fevziye Mektepleri Vakfı'na (Işık Lisesi) bağışta bulunabilirler.

Seniha Hızal'ın Vefat İlanı

